

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ

“СХВАЛЕНО”

на засіданні приймальної комісії
ДУІТ

Протокол № 6 від 05.03 2021 р.

Голова приймальної комісії
Грайчук
Н.С. Бражковська

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

на засіданні вченої ради
ДІВТ ДУІТ

Протокол № 2 від 04.03 2021 р.

Голова вченої ради ДІВТ ДУІТ
Даки
О.А. Даки

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (іспиту) З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Програма вступного випробування (іспиту) з історії України для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 271 «Річковий та морський транспорт»

Ізмаїл: ДІВТ ДУІТ, 2021. 42 с.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Кандидат історичних наук, в.о. зав. кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Дорошева Антоніна Олександрівна _____

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Медведєва Олена Юріївна _____

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

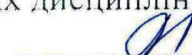
Протокол від « 23 » лютого 2021 року № 7

Голова предметної екзаменаційної комісії з історії України

В.В.Дроздов

В.о. завідувача кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

А.О. Дорошева

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	5
III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ	6
IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	36
V. ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ	39
VI. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	41

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Складання вступного іспиту з історії України передбачено для тих категорій вступників на навчання в ДІВТ ДУІТ, яким надано право на участь у конкурсному відборі за спеціальними умовами згідно до Правил прийому до ДУІТ.

Метою вступного випробування з історії України є виявлення рівня сформованості історичних знань і умінь абітурієнта, визначених Державним стандартом освіти та чинною програмою для 11- річної школи

Програма вступних випробувань містить зміст навчального матеріалу і вимоги до загальноосвітньої підготовки абітурієнтів. У змісті навчального матеріалу вказано той теоретичний матеріал, який підлягає перевірці: засвоєння понять і термінів, що характеризують кожен історичний період; вміння встановлювати співвідношення між періодами та їх віддаленість від сьогодення; володіння історичною картою; знання видатних історичних діячів України та їх роль й місце в загальноісторичному процесі. Вимоги до знань, умінь і навичок орієнтують вступників на результати, будуть об'єктом контролю й оцінювання знань під час вступних випробувань.

Відповідно до правил прийому до ДУІТ результати вступних екзаменів у передбачених цими правилами випадках, будуть оцінюватись за шкалою від 100 до 200 балів.

Програму розроблено на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, навчальної програми для загальноосвітніх навчальних закладів та Програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України (наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р. № 696).

II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступні випробування в ДІВТ ДУІТ при вступі на навчання за спеціальними умовами проводяться за розкладом, визначеним Відбірковою комісією.

Абітурієнти, допущені до складання вступних випробувань у ДІВТ ДУІТ, які не з'явилися для проходження вступного випробування відповідно до розкладу і не надали документального підтвердження поважності причини своєї неявки, втрачають право на зарахування за результатами вступного випробування.

Вступний іспит з історії України відбувається у формі письмового тестування і полягає у виконанні абітурієнтом тестових завдань кількох типів.

На виконання завдань вступного випробування відведено 150 хвилин.

Під час вступних випробувань, що проводяться на ДІВТ ДУІТ, вступникам заборонено використання мобільних телефонів та інших технічних засобів, паперових та електронних джерел інформації тощо. Вступники, помічені у порушенні цієї вимоги, а також у користуванні підказками та інших порушеннях дисципліни й норм академічної доброчесності, відстороняються від участі у вступних випробуваннях (про що екзаменатори складають відповідний протокол) і втрачають право на зарахування до ДІВТ ДУІТ за вступними випробуваннями.

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
Розділ: 1. Стародавня історія України		
<p>Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Ремесла. Трипільська і середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян. Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати періодів: IV середина II тис. до н. е.; розселення племен трипільської і середньостогівської археологічних культур на території України; VIII-UI ст. до н. е.; • Велика грецька колонізація; друга половина V-VII ст. - Велике розселення слов'ян; значення понять і термінів: «палеоліт», «привласнювальне господарство», «мезоліт», «неоліт», «неолітична революція», «відтворювальне (продуктивне) господарство», «археологічна культура», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «колонізація», «кочовик», «курган»; • орнаментована кераміка трипільської культури; золотий гребінь із кургану Солоха - кінець V - початок IY ст. дон. е.; • золота пектораль із кургану Товста Могила – IV ст. дон. е.; Херсонес Таврійський - сучасний вигляд; • Збруцький ідол. 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати співвідношення між вказаними періодами та їх віддаленість від сьогодення; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі місця основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Київ-Коба, Кирилівська, Межиріч, Мізин); території розселення носіїв трипільської і середньостогівської археологічних культур, кіммерійців, скіфів; місця розташування античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму (Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес), Боспорського царства; напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів; • характеризувати суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської і середньостогівської археологічних культур, кіммерійців, скіфів, сарматів, мешканців міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму, давніх слов'ян; • визначати основні риси археологічних періодів, неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму; • пояснювати наслідки та

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
		<p>значення Великої грецької колонізації, Великого переселення народів та Великого розселення слов'ян для розвитку українських земель;</p> <ul style="list-style-type: none"> • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 2. Київська держава		
<p>Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Державотворення кінця X - середини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління наступників Ярослава Мудрого. Русь Україна (Київська держава) в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Русі-України (Київської держави). Суспільнополітичне та господарське життя. Культура й духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 860 р. - похід Аскольда на Константинополь, укладення першого відомого договору Русі з Візантією; 907, 911, 941, 944 рр. - походи князів на Константинополь; 882 р. - об'єднання північних та південних руських земель Олегом; 988 р. - запровадження християнства як державної релігії; 1019-1054 рр. - князювання Ярослава Мудрого в м. Київ; 1036 р. - розгром печенігів князем Ярославом Мудрим; 1097 р. - Любецький з'їзд князів; 1113 р.- укладення «Повісті минулих літ»; 1187 р. - перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах, створення «Слова о полку Ігореві»; • персоналії: Аскольда, Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Ізяслава, Святослава та Всеволода Ярославовичів, Володимира Мономаха, Мстислава 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі території розселення східнослов'янських племінних союзів у VIII - IX ст., шлях «із варягів у греки», походи князів на Константинополь, походи князя Святослава, територіальні межі Русі-України (Київської держави) за Олега та Ярослава Мудрого; Київське, Чернігівське, Переяславське, Галицьке, Волинське князівства за доби роздробленості (XII ст.); • характеризувати етапи політичного розвитку, особливості соціального і господарського життя

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	<p>Володимировича, Ярослава Осмомисла, митрополита Іларіона, Антонія Печерського, іконописця Олімпія, літописця Нестора;</p> <ul style="list-style-type: none"> значення понять і термінів: «племінний союз», «князь», «полюддя», «язичництво», «християнство», «шлюбна дипломатія», «роздробленість», «віче», «вотчинне землеволодіння», «умовне землеволодіння», «боярин», «смерд», «ізгой», - «закуп», «рядович», «холоп», «ікона», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра», «билина», «літопис»; історично-культурні пам'ятки: Софійський собор у м. Київ - перша половина XI ст., сучасний вигляд; Спасо-Преображенський собор у м. Чернігів - 1036 р., сучасний вигляд; Успенський собор Києво-Печерської лаври - 1073-1078 рр., сучасний вигляд; Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в м. Київ - 1108-1113 рр., сучасний вигляд; П'ятницька церква в м. Чернігів - кінець XII - початок XIII ст.; Вишгородська ікона Богородиці; Свенська ікона Богородиці з Антонієм і Феодосієм Печерськими; мозаїки Богоматері Оранти та Христа Вседержителя із Софійського собору в м. Київ - перша половина XI ст.; мініатюра «Євангеліст Лука» з Остромирового Євангелія - 1056-1057 рр.; мініатюра «Родина князя Святослава Ярославовича» з «Ізборника» - 1073 р. 	<p>Київської держави (Русі-України); розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицького і Волинського князівств за доби роздробленості; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;</p> <ul style="list-style-type: none"> пояснювати наслідки та значення внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів, Любецького з'їзду князів, причини та сутність політичної роздробленості Русі-України (Київської держави); визначати передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії; сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
Розділ: 3. Галицько-Волинська держава. Монгольська навала		
<p>Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238-1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1199 р. - утворення Галицько-Волинської держави; 1223 р. - битва біля р. Калка; 1238-1264 рр. - правління Данила Романовича; 1240 р. - захоплення м. Київ монголами; 1245 р. - битва біля м. Ярослав; поїздка Данила Романовича в Золоту Орду; Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238-1253 р. - коронування Данила Романовича; • персонали: Романа Мстиславовича, Данила Романовича (короля Данила), Лева Даниловича, Юрія I Львовича, Юрія II Болеслава; • значення понять і термінів: «ярлик», «баскак»; • історично-культурні пам'ятки: Успенський собор у м. Володимир – 1160 р., сучасний вигляд; церква святого Пантелеймона поблизу м. Галич - кінець XII ст.; Холмська ікона Богородиці - XII ст.; Дорогобузька ікона Богородиці - остання третина XIII ст. 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі королівство Руське (Галицько-Волинську державу) за правління Романа Мстиславовича та Данила Романовича; напрямки походів монголів на південно-західні землі Русі; • характеризувати розвиток політичного, соціального і господарського життя королівства Руського (Галицько-Волинської держави), залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування; діяльність вказаних історичних діячів; • визначати передумови, особливості та значення утворення королівства Руського (Галицько-Волинської держави), особливості золотоординського панування на південно-західних землях Русі; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
		характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 4. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - першій половині XVI ст. Кримське ханство		
<p>Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1362 р. - битва біля р. Сині Води; 1385 р. - укладення Кревської унії; 40-і рр. XV ст. - утворення Кримського ханства; 1478 р. - визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії; 1489 р. - перша згадка про українських козаків у писемних джерелах; 1514 р. - битва біля м. Орша; • персонали: Ольгерда, Вітовта, Свидригайла, Хаджі-Герая, Костянтина Івановича Острозького, Юрія Дрогобича; • значення понять і термінів: «шляхтич», «магдебурзьке право», «магістрат», «цех», «Дике поле», «козак»; • історично-культурні пам'ятки: Вірменський собор у м. Львів - 1363 р.; костел святого Варфоломія в м. Дрогобич - 1392 р. - XV ст.; верхній замок у м. Луцьк - друга половина XIV ст. - XV ст.; Кам'янець-Подільська фортеця - XIV- XVI ст.; Хотинська фортеця XI- XVI ст.; Покровська церква-фортеця в с. Сутківці - 1476 р.; замок Паланок (Мукачівський замок) - XIV- XVII ст.; Генуезька фортеця в м. Судак - XIV- XV ст.; Бахчисарайський історично-культурний заповідник - XVI- XVIII ст.; ікона святого Юрія Змієборця із с. Станіля 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; • співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; територію Кримського ханства; • характеризувати політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище верств, досягнення в культурі, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	<p>поблизу м. Дрогобич; ікона Богородиці з пророками з церкви у с. Підгородці; церква Зішестя Святого Духа в с. Потелич - 1502 р.; ікона Олексія Горошковича «Успіння Богородиці» - 1547 р.</p>	<p>Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність українського козацтва;</p> <ul style="list-style-type: none"> • порівнювати особливості перебування українських земель у складі сусідніх держав; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 5. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.		
<p>Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1556-1561 рр. - створення Пересопницького Євангелія; 1556 р. - заснування князем Дмитром Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої - відомої Січі; 1569 р. - Люблінська унія: утворення Речі Посполитої; 1586 р. - утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у м. Львів; 1596 р. - Берестейська церковна унія: утворення Української греко-католицької церкви (УГКЦ); • персоналії: Василя-Костянтина Костянтиновича Острозького. Дмитра Вишневецького, Криштофа Косинського, Северина Наливайка, Івана Федоровича, Герасима Смотрицького, Іпатія Потія, 	<ul style="list-style-type: none"> • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях та їхні центри; • характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі культури; військово-політичну організацію козацтва; діяльність православних братств; становище православної

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	<p>Мелетія Смотрицького;</p> <ul style="list-style-type: none"> • значення понять і термінів: «воєводство», «низове козацтво», «реєстрове козацтво», «городове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «кошовий отаман», «гетьман», «клеїноди», «Українська греко-католицька церква», «братство», «полемічна література»; • історично-культурні пам'ятки: мініатюри Пересопницького Євангелія - 1556-1561 рр.; Острозький замок: Кругла (Нова) вежа - кінець XVI ст.; ансамбль площі Ринок у м. Львів: Чорна Кам'яниця - кінець XVI ст., будинок Корнякта - 1580 р.; євангеліст Лука: гравюра з львівського «Апостола» - 1574 р. 	<p>церкви; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати причини та наслідки Люблінської та Берестейської уній, перших козацьких повстань; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 6. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.		
<p>Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-хрр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1618 р. - похід козаків під проводом гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного на м. Москва; 1621 р. - Хотинська битва; 1625 р. - Куруківська угода; 1632 р. - «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Київської колегії; 1637-1638 рр. - повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуни; • персонали: Петра Конашевича-Сагайдачного, Йова Борецького, Петра Могили; • значення понять і термінів: «фільварок», «кріпак», «панщина», «Золотий спокій»; 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; воєводства Речі Посполитої на українських землях; • характеризувати політичне та соціально-економічне становище в українських землях, становище

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	<ul style="list-style-type: none"> історично-культурні пам'ятки: ансамбль Успенської церкви у м. Львів: церква Успіння 1591-1629 рр., вежа Корнякта - 1572-1578 рр., каплиця Трьох Святителів - 1578 р.; ансамбль кафедрального костелу у м. Львів: каплиця Боїмів - 1609-1617 рр.; портрет Петра Конашевича-Сагайдачного з книги «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагайдачного» - 1622 р.; замок у с. Підгірці (Львівська область) - 1635-1640 рр.; Іллінська церква у с. Суботів - 1656 р. 	<p>православної та греко-католицької церков; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;</p> <ul style="list-style-type: none"> визначати наслідки «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть XVII ст., козацьких повстань 1620-1630-х рр.; сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 7. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.		
<p>Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького. Внутрішня та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.</p>	<ul style="list-style-type: none"> дати подій: 1648 р. - Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви; 1649 р. - Зборівська битва, Зборівський договір; 1651 р. - Берестецька битва, Білоцерківський договір; 1652 р. - Батозька битва; 1653 р. - Жванецька облога, Кам'янецький договір; 1654 р. - Переяславська рада, українсько-московський договір («Березневі статті»); 1656 р. - московсько-польське Віденське перемир'я; персонали: Богдана Хмельницького, Івана Богуна; значення понять і термінів: «національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення». 	<ul style="list-style-type: none"> встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; розпізнавати на картосхемі територіальні; зміни, що відбулися внаслідок національно-визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни; характеризувати відносини Війська Запорозького з Річчю Посполитою, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансильванією; умови

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
		<p>мирних угод українців з польським урядом, українсько-московського договору 1654 р.; діяльність вказаних історичних діячів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи; • пояснювати наслідки й значення найважливіших битв війни та договорів у розгортанні національно-визвольної боротьби; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 8. Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст.		
<p>Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50 - 80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1658 р. - Гадяцький договір; 1659 р. - Конотопська битва; 1667 р. - Андрусівське перемир'я; 1669 р. - Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії; 1681 р. - Бахчисарайський мирний договір; 1686 р. - «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою, підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові; • персонали: Івана Виговського, Юрія Немирича, Юрія Хмельницького, Павла Тетері, Івана Брюховецького, Петра Дорошенка, Івана Сірка, Дем'яна Многогрішного, Івана Самойловича; • значення понять і термінів: «Руїна», «Великий згін»; 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Речі Посполитої; • характеризувати зміст політичних угод, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя; діяльність вказаних історичних діячів; • визначати причини та наслідки Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	«Чигиринські походи».	стосувалися українських земель; особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 9. Українські землі наприкінці XVII - в першій половині XVIII ст.		
<p>Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20-30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1708 р. - українсько-шведський союз, зруйнування Батурина; 1710 р. - «Конституція..» Пилипа Орлика; 1713 р.- ліквідація козацтва на Правобережній Україні; 1734 р. - заснування Нової (Підпільненської) Січі; • персонали: Івана Мазепи, Семена Палія, Пилипа Орлика, Івана Скоропадського, Павла Полуботка, Данила Апостола, Феофана Прокоповича; • значення понять і термінів: «конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацький літопис»; • історично-культурні пам'ятки: портрет Богдана Хмельницького авторства Вільгельма Гондіуса - середина XVII ст.; Троїцький собор Троїцько-Іллінського монастиря в м. Чернігів; Покровський собор у м. Харків – 1689 р.; ікона «Покров Богородиці» (з портретом Богдана Хмельницького) - перша, половина XVIII ст.; Георгіївська церква Видубицького монастиря в м. Київ - 1696-1701 рр.; 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі українські землі, у складі різних держав; території, підвладні гетьманам Лівобережної України, події Північної війни на території України; • характеризувати діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст основних положень «Конституції...» Пилипа Орлика; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни, наслідки Полтавської битви для українських земель; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	Преображенська церква у с. Великі Сорочинці - 1732 р.; гравюра Івана Мигури «Іван Мазепа серед своїх добрих справ» - 1706 р.	<ul style="list-style-type: none"> візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 10. Українські землі в другій половині XVIII ст.		
<p>Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> дати подій: 1764 р. - остаточна ліквідація посади гетьмана; 1768 р. - Коліївщина; 1775 р. - остаточна ліквідація Запорозької Січі; 1780-1782 рр. - ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії; 1783 р. - закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України; 1783 р. - підкорення Російською імперією Кримського ханства; персонали: Кирила Розумовського, Петра Калнишевського, Олекси Довбуша, Максима Залізняка, Григорія Сковороди, Артема Веделя, Івана Григоровича-Барського; значення понять і термінів: «опришок», «Нова Січ», «паланка», «зимівник», «Задунайська Січ», «гайдамака», «Коліївщина»; історично-культурні пам'ятки: собор святого Юра у м. Львів – 1744-1762 рр.; Андріївська церква у м. Київ - 1747-1757 рр.; ратуша в м. Бучач - 1751 р.; Покровська церква в м. Київ - 1766 р.; Троїцький собор у м. Новомосковськ - 1775-1780 рр.; Успенський собор Почаївської лаври - 1771-1783рр.; палац Кирила Розумовського в м. Батурин - 1799-1803 рр., сучасний вигляд; скульптурна група 	<ul style="list-style-type: none"> визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав; територіальні зміни, що відбулися на українських землях унаслідок поділів Речі Посполитої, російсько-турецьких війн (1768-1774, 1787-1791 рр.), ліквідації Кримського ханства (1783), території охоплені опришківським і гайдамацьким рухами, Коліївщиною; характеризувати основні напрями політики Російської імперії щодо України, особливості опришківського та гайдамацького рухів, територіально-адміністративний устрій та господарське життя Нової Січі, політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини та наслідки опришківського й гайдамацького рухів, скасування гетьманства, ліквідації Запорозької Січі, поділів Речі Посполитої, приєднання земель Правобережної України та Кримського ханства до Росії; пояснювати значення Гетьманщини та Запорозької Січі в історії України;

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	святого Юрія змієборця на фасаді собору святого Юра у м. Львів.	<ul style="list-style-type: none"> • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 11. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII- в першій половині XIX ст.		
<p>Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1798 р. - видання «Енеїди» Івана Котляревського; 1828 р. – ліквідація Задунайської Січі; грудень 1825 - січень 1826 рр. - повстання Чернігівського полку; 1830-1831рр. - польське визвольне повстання; 1840 р. - перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка; 1846-1847 рр. - діяльність Кирило-Мефодіївського братства; • персонали: Івана. Котляревського, Устима Кармалюка, Тараса Шевченка, Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша; • значення понять: і термінів: «нація», «національне відродження», «національна ідея», «масон», «промисловий переворот». 	<ul style="list-style-type: none"> • розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії, територіальні зміни, що відбулися внаслідок російсько-турецької війни 1806-1812 рр.; • характеризувати асиміляційну політику Російської імперії щодо України, економічний розвиток і соціальні відносини, початок національного відродження, поширення в Україні російського та польського суспільних рухів, програмні засади, документи та діяльність Кирило-Мефодіївського братства; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати причини, значення національного відродження, діяльності Кирило-Мефодіївського братства; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 12. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.		
<p>Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1816 р. - створення освітнього товариства галицьких греко-католицьких 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.</p>	<p>священиків; 1833-1837 рр. - діяльність «Руської трійці»; 1837 р. - видання «Русалки Дністрової»; 1848 р. - скасування панщини в Галичині, створення Головної Руської Ради, видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька»; • персонали: Івана Могильницького, Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича, Якова Головацького, Олександра Духновича, Лук'яна Кобилиці; • значення понять і термінів: «будителі», «революція», «Весна народів».</p>	<p>історичні факти з періодами, факти-події з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Австрійської імперії; • характеризувати перебіг українського національного руху під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії; політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки; початок національного відродження, форми соціального протесту населення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати наслідки, значення подій 1848-1849 рр., причини та значення українського національного руху в західноукраїнських землях; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.</p>
Розділ: 13. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.		
<p>Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-х рр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», старина». Діяльність</p>	<p>• дати подій: 19 лютого 1861 р. - царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії; 1863 р. - Валуєвський циркуляр; 1863-1864 рр. - польське національно-визвольне повстання; 1876 р. - Ємський указ; • персонали: Володимира Антоновича, Олександра</p>	<p>• встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події з явищами, процесами; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • характеризувати основний</p>

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>«Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.</p>	<p>Кониського, Михайла Драгоманова, Павла Чубинського, Бориса Грінченка;</p> <ul style="list-style-type: none"> значення понять і термінів: «Київська козаччина», «земство», «громадівський рух». 	<p>зміст реформ 1860-1870-х рр. та особливості їх проведення на українських землях, зміни в соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації; національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національну політику Росії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;</p> <ul style="list-style-type: none"> визначати наслідки Кримської війни для України, наслідки реформ 1860-1870-х рр., Валуєвського циркуляру та Ємського указу; сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 14. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.		
<p>Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.</p>	<ul style="list-style-type: none"> дати подій: 1868 р. - створення у м. Львів товариства «Просвіта»; 1873 р. - створення у м. Львів Літературного товариства імені Тараса Шевченка (від 1892 р. - Наукове товариство імені Тараса Шевченка); 1890 р. - створення Русько-української радикальної партії; 1899 р. - створення Української національно-демократичної партії та Української соціал-демократичної партії; персонали: Юліана Романчука, Юліана Бачинського, Івана Франка, Олександра Барвінського, Юрія Федьковича; значення понять і термінів: «трудова еміграція», «кооперація», «українофіли», «народовці», «радикали», «партія», «нова ера». 	<ul style="list-style-type: none"> характеризувати особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни в соціальному складі населення, основні течії суспільно-політичного руху; діяльність «Просвіти» та Наукового товариства імені Тараса Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини та наслідки трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху; особливості українського національного руху, місце і роль провідних діячів західноукраїнських земель в українському національному рухові другої половини XIX

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
		ст.; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 15. Культура України у другій половині XIX - на початку XX ст.		
<p>Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1865 р. - відкриття Новоросійського університету; 1875 р. – відкриття Чернівецького університету; • персонали: Іллі Мечникова, Івана Пулюя, Агатангела Кримського, Дмитра Яворницького, Лесі Українки, Марка Кропивницького, Миколи Садовського, Марії Заньковецької, Михайла Вербицького, Миколи Лисенка, Соломії Крушельницької, Богдана Ханенка. Василя Симиренка; • значення понять і термінів: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм»; • історично-культурні пам'ятки: резиденція православних митрополитів Буковини і Далмації в м. Чернівці - 1864-1882 рр.; Володимирський собор у м. Київ - 1862-1896 рр.; будівля оперного театру в м. Одеса – 1884-1887 рр.; будинок з химерами в м. Київ - 1901-1903 рр.; будинок Полтавського губернського земства - 1903-1908 рр.; будинок страхового товариства «Дністер» у м. Львів - 1905-1906 рр.; пам'ятник Богдану Хмельницькому в м. Київ - 1888 р.; картина Миколи Пимоненка «Святочне 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати. та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати, та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • характеризувати основні культурні явища, процеси другої половини XIX – початку XX ст., розвиток освіти, науки, літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, становлення професійного театру; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати умови розвитку культури в другій половині XIX - на початку XX ст.; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	<p>Ворожіння» - 1888 р.; картина Сергія Васильківського «Козаки в степу» - 1890 р.; картина Іллі Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султанові» - 1880-1891 рр.; картина Івана Труїла «Портрет Лесі Українки» - 1900 р.; картина Олександра Мурашка «Дівчина в червоному капелюсі» - 1902-1903 рр.</p>	
Розділ: 16. Українські землі у складі Російської імперії 1900-1914 рр.		
<p>Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907-1914 рр.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1900 р. - створення Революційної української партії (РУП); 1908 р. - створення Товариства українських поступовців (ТУП); 1905 р. - створення першої в Наддніпрянській Україні «Просвіти»; • персонали: Євгена Чикаленка, Миколи Міхновського, Вячеслава Липинського; • значення понять і термінів: «монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенець», «страйк». 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • характеризувати особливості економічного та соціального розвитку (процес монополізації, розвитку сільського господарства, утворення українських політичних партій, розвитку самостійницької і автономістської течій в національному русі), національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905-1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, особливості проведення аграрної реформи Петра Столипіна та її запровадження в Україні; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати основні тенденції політичного, соціально-економічного розвитку

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
		українських земель у складі Російської імперії на початку ХХ ст., причини та наслідки посилення національного гніту в 1907-1914 рр.; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 17. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.		
Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1900 р. - обрання Андрія Шептицького митрополитом УГКЦ; 1907 р. - впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків; • персонали: Андрія Шептицького, Івана Боберського; • значення поняття «загальне виборче право». 	<ul style="list-style-type: none"> • співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • характеризувати економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного, руху, діяльність політичних партій, національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати причини активізації політичного руху на початку ХХ ст., його результати, роль Андрія Шептицького в піднесенні національного життя; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 18. Україна в роки Першої світової війни		
Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України.	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: серпень 1914 р. - утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців (УСС), створення 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>Загальна українська рада. Военні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.</p>	<p>Союзу визволення України; 1914 р. - Галицька битва; 1915 р. - утворення Загальної української ради; 1916 р. - Брусиловський прорив;</p> <ul style="list-style-type: none"> • персонали: Костя Левицького, Дмитра Донцова, Андрія Жука, Михайла Галушинського, Вільгельма Франца фон Габсбурга-Лотрінгена (Василя Вишиваного); • значення понять і термінів: «світова війна», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство», «мобілізація», «евакуація». 	<ul style="list-style-type: none"> • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі військові події на території України в 1914-1917 рр., бойовий шлях легіону УСС, Галицько-Буковинське генерал-губернаторство; • характеризувати територіально-політичні плани ворогуючих держав щодо українських земель, позиції українських політичних сил щодо війни, політичне життя та соціально-економічне становище населення в роки війни; діяльність вказаних історичних діячів; • визначати політичні та соціально-економічні наслідки війни для українського суспільства; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 19. Початок Української революції		
<p>Революційні події в Україні в 1917 - на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: березень 1917 р.- утворення Української Центральної Ради (УЦР); квітень 1917 р. - Всеукраїнський національний конгрес; червень 1917 р. - I Універсал УЦР; липень 1917 р. - II Універсал УЦР; листопад 1917 р. - III Універсал УЦР; 9 (22) січня 1918 р. - IV Універсал УЦР, проголошення незалежності Української Народної Республіки (УНР); січень 1918 р. - бій біля 	<ul style="list-style-type: none"> • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі територію УНР згідно з III Універсалом УЦР; напрямки наступу більшовиків під час першої війни Росії з УНР; територію УНР за Берестейським мирним договором; • характеризувати діяльність УЦР, українських партій; основні положення універсалів УЦР; взаємовідносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією;

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейській мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.</p>	<p>станції: Крути; січень (лютий) 1918 р. - Берестейській мирний договір між УНР та державами Четверного союзу;</p> <ul style="list-style-type: none"> персоналії: Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, Сергія Єфремова, Петра Болбочана; значення понять і термінів: «автономізація», «самостійники», «Українська Центральна Рада», «універсали УЦР», «Генеральний Секретаріат», «Вільне козацтво», «Установчі Збори», «більшовизм», «курултай». 	<p>боротьбу за владу в Києві в жовтні - листопаді 1917 р.; ультиматум Раднарком; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;</p> <ul style="list-style-type: none"> визначати причини Української революції, її характер; роль «Всеукраїнських з'їздів рад» у містах Київ та Харків; причини та наслідки першої війни більшовицької Росії з УНР; здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі; пояснювати історичне значення універсалів УЦР; сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
<p>Розділ: 20. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності</p>		
<p>Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська</p>	<ul style="list-style-type: none"> дати подій: 29 квітня 1918 р. - державний переворот і прихід до влади Павла Скоропадського; 1 листопада 1918 р. - Листопадовий зрив у Львові; 13 листопада 1918 р. - проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР); листопад 1918 р. - заснування Української академії наук (УАН); 14 листопада. 1918 р. - утворення Директорії; 22 січня 1919 р. - проголошення Акта злуки УНР та ЗУНР; грудень 1919 - травень 1920 рр. - Перший Зимовий похід армії УНР; квітень 1920 р. - Варшавська угода; березень 1921 р. - Ризький мирний договір; 1921 р. - утворення Української автокефальної 	<ul style="list-style-type: none"> встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; розпізнавати на картосхемі територію Української Держави Павла Скоропадського; хід воєнних дій на території України в 1918-1921 рр.; характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана Павла Скоропадського, Директорії УНР, ЗУНР, Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР), зміст

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>республіка (1919-1922 рр.). Культура та духовність.</p>	<p>православної церкви (УАПЦ); листопад 1921 р. - Другий Зимовий похід армії УНР; • персонали: Павла Скоропадського, Дмитра Вітовського, Євгена Петрушевича, Симона Петлюри, Нестора Махна, Василя Липківського, Григорія Нарбута, Володимира Вернадського; • значення понять і термінів: «Директорія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «червоний терор», «інтервенція», «Київська катастрофа», «автокефальна церква»; • історично-культурні пам'ятки: пам'ятник Тарасові Шевченку в м. Ромни (скульптор Іван Кавалерідзе) - 1918 р.; картина Григорія Нарбута «Еней та його військо - 1919 р.</p>	<p>Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя, в Україні в 1918-1921 рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати причини гетьманського перевороту та падіння влади гетьмана Павла Скоропадського; особливості внутрішнього та зовнішнього становища УНР часів Директорії; причини і наслідки українсько-польської війни та підписання Симоном Петлюрою Варшавської угоди; причини поразки Української революції; • пояснювати історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки УНР та ЗУНР); • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.</p>
Розділ: 21. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні		
<p>Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антираелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в</p>	<p>• дати подій: 1921-1923 рр. - масовий голод в Україні; 1922 р. - входження УСРР до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР); 1923 р. - початок політики коренізації/українізації в УСРР; 1925 р. - проголошення курсу на індустріалізацію; • персонали: Олександра</p>	<p>• встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і</p>

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.</p>	<p>Шумського, Миколи Хвильового, Михайла Волобуєва;</p> <ul style="list-style-type: none"> значення понять і термінів: «тоталітарний режим», «нова економічна політика (неп)», «коренізація», «українізація», «індустріалізація»; історично-культурні пам'ятки: літографія Василя Касіяна «Гуцул з квіткою», естамп «Карпатська мати» - 1923 р.; картина Федора Кричевського «Життя»: триптих («Любов. Сім'я. Повернення») -1925-1927 рр.; будівля Держпрому в м. Харків - 1925-1928 рр. 	<p>термінів;</p> <ul style="list-style-type: none"> розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої УСРР у 1921-1928 рр.; характеризувати складові непу, процес стабілізації економічного й соціального життя в Україні; національну, релігійну та церковну політику в Україні, коренізацію/українізацію та її наслідки, особливості української культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини та наслідки вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні; коренізації/українізації, її вплив на суспільство та українську культуру; сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
<p>Розділ: 22. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні</p>		
<p>Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х початку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор.</p>	<ul style="list-style-type: none"> дати подій: 1928/1929-1932 рр. - перша п'ятирічка; 1928 р. - судовий процес у Шахтинській справі; 1929 р. - початок насильницької колективізації; 1930 р. - судовий процес у справі Спілки визволення України (СВУ); 1932-1933 рр. - Голодомор в Україні; 1934 р. - перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва; 1937 р. - ухвалення 	<ul style="list-style-type: none"> встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; розпізнавати на картосхемі основні індустріальні об'єкти, побудовані в роки перших п'ятирічок, райони, що найбільш постраждали від Голодомору;

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.</p>	<p>Конституції УРСР; 1937-1938 рр. - «Великий терор»;</p> <ul style="list-style-type: none"> • персонали: Казимира Малевича, Михайла Бойчука, Леся Курбаса, Олександра Довженка; • значення понять і термінів: «п'ятирічка», «соціалістична індустріалізація», «колективізація сільського господарства», «репресії», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», «націонал-ухильництво», «розстріляне відродження», «Головне управління таборів», «паспортна система», «геноцид», «соціалістичний реалізм»; • історично-культурні пам'ятки: картина Миколи Самокиша «Бій Богуна з Чернецьким під Монастирищем в 1653 р.» - 1931 р.; будівля Верховної Ради УРСР у м. Київ - 1936-1939 рр. 	<ul style="list-style-type: none"> • характеризувати сутність політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; взаємозв'язок між складовими політики сталінського тоталітарного режиму (індустріалізація, колективізація, «культурна революція», масові репресії); зміни в соціальній структурі населення, особливості культурного життя періоду; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати причини, джерела фінансування та наслідки політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; причини та наслідки масових репресій, Голодомору; • пояснювати взаємозв'язок між економічними перетвореннями та структурними змінами в суспільстві, масовими репресіями; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 23. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період		
<p>Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1920 р. - підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії; 1923 р. - визнання країнами Антанти входження Східної Галичини до складу Польщі, саморозпуск уряду ЗУНР; 1925 р. - утворення 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя українських емігрантів.</p>	<p>Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО); 1929 р. - утворення Організації українських націоналістів (ОУН); 1930 р. - проведення польською владою акції «пацифікації»; 1938 р. - надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехословаччини; 15 березня 1939 р. - проголошення незалежності Карпатської України;</p> <ul style="list-style-type: none"> персонали: Євгена Коновальця, Василя Мудрого, Августина Волошина; значення понять і термінів: «осадництво», «пацифікація», «інтегральний націоналізм», «русинство», «політична еміграція». 	<p>застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;</p> <ul style="list-style-type: none"> розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини, територіальні межі Карпатської України; характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини поділу українських земель між різними державами в 1920-1930-х рр. та їх наслідки для суспільства; причини і наслідки діяльності українських політичних сил; сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 24. Україна в роки Другої світової війни		
<p>Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939-1940 рр. Початок німецько-радянської війни.</p>	<ul style="list-style-type: none"> дати подій: 23 серпня 1939 р. - радянсько-німецький договір про ненапад і таємний протокол до нього («пакт Молотова-Ріббентрба»); 1 вересня 1939 р. - початок Другої світової війни; 17 вересня 1939 р. - вторгнення Червоної армії на територію Західної України; червень 1940 р. - вторгнення Червоної армії на територію Бессарабії та Північної 	<ul style="list-style-type: none"> встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; розпізнавати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР у 1939-1940 рр.; основні події, пов'язані з

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.</p>	<p>Буковини; 22 червня 1941 р. - напад Німеччини на СРСР; 30 червня 1941 р. - проголошення Акта відновлення Української Держави; 14 жовтня 1942 р. - створення Української повстанської армії (УПА); грудень 1942 р. - початок вигнання німецьких військ та їх союзників з України; 6 листопада 1943 р. - вигнання німецьких окупантів з м. Київ; січень-лютий 1944 р. - Корсунь-Шевченківська наступальна операція; 28 жовтня 1944 р. - завершення вигнання німецьких військ, та їх союзників з території України; 9 травня 1945 р. - День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; 2 вересня 1945 р. - завершення Другої світової війни;</p> <p>• персонали: Івана Багряного, Тараса Бульби (Боровця), Степана Бандери, Андрія Мельника, Ярослава Стецька, Романа Шухевича, Кирила Осмака, Івана Кожедуба, Олексія Береста, Василя Порика, Кузьми Дерев'янка, Олени Теліги;</p> <p>• значення понять і термінів: «радянська», «план «Барбаросса»», «випалена земля», «нацистський новий порядок», «план «Ост»», «Голокост», «остарбайтери», «концтабори», «колабораціонізм», «похідні групи», «Поліська Січ», «бандерівці», «депортація».</p>	<p>початком та завершенням вигнання з України німецьких загарбників і їх союзників; окупаційні зони, на які була поділена Україна; території активних дій різних течій руху опору окупантам;</p> <p>• характеризувати суть гітлерівських планів «Барбаросса» та «Ост», «нацистського нового порядку», Голокост, діяльність українського визвольного руху, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;</p> <p>• визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель, політики радянської новоприсєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941-1942 рр., основні результати, та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу над нацистською Німеччиною та її оюзниками; особливості культури й духовного життя в період війни;</p> <p>• пояснювати наслідки найважливіших воєнних подій 1941-1944 рр. на території України, депортації кримських татар та інших народів Криму;</p> <p>• сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.</p>

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
	«український визвольний рух».	
Розділ: 25. Україна в перші повоєнні роки		
<p>Україна - співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-хрр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944-1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ.</p> <p>Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1945 р. - входження Закарпаття до складу УРСР; квітень 1945 р. – Україна співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН); березень 1946 р. - ліквідація УГКЦ; 1946-1947 рр. - масовий голод в Україні; квітень-липень 1947 р. - проведення польською владою операції «Вісла»; жовтень 1947 р. - проведення операції «Захід»; 1951 р. - встановлення західного кордону УРСР; • персоналі: Олександра Богомольця, Сергія Лебедева, Андрія Малишка, Максима Рильського, Володимира Сосюри, Павла Тичини, Володимира: Філатова, Василя Кука, Йосипа Сліпого; • значення понять і термінів: «відбудова», «операція “Вісла”», «операція “Захід”», «ждановщина», «лисенківщина», «космополітизм», «холодна війна»; • історично-культурна пам'ятка: картина Тетяни Яблонської «Хліб» - 1949 р. 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України; характеризувати політику влади щодо соціально-економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, хід операцій «Вісла» та «Захід»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати особливості та наслідки радянзації західних областей, причини та наслідки проведення операцій «Вісла» та «Захід», розгортання ідеологічних кампаній; • пояснювати причини масового голоду в Україні, ліквідації УГКЦ; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 26. Україна в умовах деєталінізації		
Участь українців у повстаннях у сталінських	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1953-1954 рр. - повстання 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.</p>	<p>політичних в'язнів у сталінських концтаборах, ліквідація ГУТабу; лютий 1954 р. - входження Кримської області до складу УРСР; 1956 р. - XX з'їзд КГТРС, засудження культу особи; 1959р. - утворення Української робітничо-селянської спілки; 1959 р. - утворення Клубу творчої молоді «Сучасник» у м. Київ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • персонали: Катерини Білокур, Левка Лук'яненко, Івана Світличного, Василя Стуса, Алли Горської, Ліни Костенко, Євгена Сверстюка, Василя Симоненка, Леся Танюка, Сергія Корольова; • значення понять і термінів: «десталінізація», «культ особи», «лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргосп», «шістдесятники», «дисиденти»; • історично-культурна пам'ятка: картина Катерини Білокур «Хата в Богданівці» - 1955 р. 	<p>подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами, визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України; • характеризувати сутність процесу десталінізації; спроби реформ управління економікою в середині 1950-1960-х рр., особливості розвитку культури; сутність антирежимного руху та його течії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • пояснювати причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР; • визначати наслідки процесу лібералізації, реформ для українського суспільства, причини виникнення та значення антирежимного руху; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 27. Україна в період загострення кризи радянської системи		
<p>Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 1965 р. - перша хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1970-1972 рр. - видання самвидавного «Українського вісника»; 1972 р. - друга хвиля масових 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.	<p>затримань діячів антирежимного руху; 1976 р. - утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ);</p> <ul style="list-style-type: none"> персоналії: Івана Дзюби, Валерія Марченка, Петра Григоренка, Миколи Руденка, В'ячеслава Чорновола, Михайла Брайчевського, Сергія Дараджанова, Івана Миколайчука, Олесь Гончара, Леоніда Вікова, Володимира Івасюка, Муетафи Джемілева, Миколи Амосова, Олега Антонова; значення понять і термінів: «застій», «дефіцит», «розвинений соціалізм», «номенклатура», «самвидав», «правозахисник»; історично-культурні пам'ятки: картина «Гороховий звір» - 1971р.; пам'ятник засновникам Києва (скульптор Василь Бородай) - 1982 р. 	<p>послідовність історичних подій, явищ, процесів;</p> <ul style="list-style-type: none"> визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; характеризувати наслідки змін в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр.; стан економіки; основні вимоги та напрями дисидентського руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації спротиву, досягнення та проблеми розвитку соціальної сфери; пояснювати значення дисидентського руху; сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.
Розділ: 28. Відновлення незалежності України		
Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної	<ul style="list-style-type: none"> дати подій: квітень 1985 р. - початок «перебудови»; 26 квітня 1986 р. - катастрофа на Чорнобильській атомній електростанції (АЕС); вересень 1989 р. - створення Народного руху України за перебудову; березень 1990 р. - проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР; 16 липня 1990 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний 	<ul style="list-style-type: none"> встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; характеризувати зміст та

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.</p>	<p>суверенітет України; жовтень 1990 р. - «революція на граніті»; 24 серпня 1991 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України; 1 грудня 1991 р.- проведення Всеукраїнського референдуму та обрання Президента України; • персоналів) Леоніда Кравчука; • значення понять і термінів: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «український національно-демократичний рух», «багатопартійність», «суверенітет», «незалежність», «ринкові відносини», «референдум», «президент».</p>	<p>основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального і національного рухів, зв'язок між національно-демократичним і дисидентським рухами як формами українського визвольного руху, процес формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності України, особливості соціально-економічної становища УРСР; діяльність вказаного історичного діяча; • визначати причини та наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, падіння авторитету Комуністичної партії України; • пояснювати причини розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні; значення відновлення незалежності України; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.</p>
<p>Розділ: 29. Становлення України як незалежної держави</p>		
<p>Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні</p>	<p>• дати подій: 6 грудня 1991 р. - започаткування Збройних Сил України; липень 1994 р. - обрання Леоніда Кучми Президентом України; 1995 р. - обрання України членом Ради Європи (РЄ); 28 червня 1996 р. - ухвалення Конституції України; вересень 1996 р. - запровадження національної</p>	<p>• встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і</p>

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.</p>	<p>грошової одиниці - гривні; жовтень-грудень 2004 р. - «Помаранчева революція», обрання Президентом України Віктора Ющенка;</p> <ul style="list-style-type: none"> • персонали: Леоніда Кучми, Віктора Ющенка, Любомира Гузара, Леоніда Каденюка; • значення понять і термінів: «корупція», «тіньова економіка», «олігарх», «Помаранчева революція», «поліконфесійність». 	<p>термінів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, міста Київ, Севастополь); • характеризувати державотворчі процеси, зміни в політичному, соціально-економічному, національному, культурному житті, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий простір; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності; • пояснювати причини європейської інтеграції України; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.
Розділ: 30. Творення нової України		
<p>Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирногц, врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний' поступ України: угода про асоціацію між Україною та</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дати подій: 2008 р. - вступ України до Світової організації торгівлі (СОП); січень 2010 р. – обрання Віктора Януковича Президентом України; листопад 2013 - лютий 2014 рр. - революція Гідності., повалення авторитарного режиму; червень 2014 р. - обрання Петра Порошенка Президентом України; 2014 р. – підписання Україною угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС); вересень 2014 р., лютий 2015 р. – Мінські домовленості; 	<ul style="list-style-type: none"> • розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, міста Київ, Севастополь); • характеризувати перебіг державотворчих процесів в Україні впродовж останнього десятиліття; природу походження, рушійні сили та значення Євромайдану і революції Гідності; чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні; важливість для України політичної асоціації, економічної інтеграції та впровадження безвізового режиму з ЄС; діяльність та здобутки вказаних

Назва розділу, теми	Абітурієнт повинен знати	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
<p>ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС Для громадян України. Культура й духовність.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • персоналію: Петра Порошенка; • значення понять і термінів: «Євромайдан», «Революція Гідності», «Небесна Сотня», «анексія», «сепаратизм», «антитерористична операція», «тимчасово окуповані території», «кіборг», «волонтерський рух», «люстрація», «громадське суспільство», «безвізовий режим». 	<p>історичних діячів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати основні тенденції суспільного, розвитку України за часів незалежності; основні тенденції та протиріччя соціально-економічного розвитку України в 2005-2008, 2008-2014 і після 2014 р.; • пояснювати передумови, ознаки та наслідки агресії Росії проти України; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

IV. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування з математики містить 60 завдань. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання, – 94.

Типи завдань та схеми нарахування балів за виконання завдань

Форма / опис завдання	Схема нарахування балів
Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1-23*, 31-53). Завдання має основу та чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважають виконаним, якщо абітурієнт вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей.	0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.
Завдання на встановлення відповідності («логічні пари») (№ 24-26*, 54-56). Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Д) у таблиці відповідей.	0, 1, 2, 3 або 4 бали: 1 бал – за кожен правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів за будь-яку «логічну пару», якщо зроблено більше однієї позначки в рядку та/або колонці; 0 балів за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари») або відповіді на завдання не надано.
Завдання на встановлення правильної послідовності (№ 27*, 28* і 57, 58). Завдання складається з основи та переліку подій (явищ, фактів, процесів тощо), позначених буквами, які потрібно розташувати в правильній послідовності, де перша подія/дія має відповідати цифрі 1, друга – цифрі 2, третя – цифрі 3, четверта – цифрі 4. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Г) у таблиці	0, 1, 2 або 3 бали: 3 бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій (явищ, фактів, процесів тощо); 2 бали, якщо правильно вказано першу й останню подію (явище, факт, процес тощо); 1 бал, якщо правильно вказано або першу, або останню подію (явище, факт, процес тощо); 0 балів за будь-яку правильно вказану подію (явище, факт, процес тощо), якщо зроблено більше однієї позначки в рядку та/або колонці; 0 балів за завдання, якщо неправильно вказано першу й останню

відповідей.	події (явища, факти, процеси тощо), або відповіді на завдання не надано.
Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (№ 29*, 30* і 59, 60). Завдання складається з основи та семи варіантів відповіді, позначених цифрами, серед яких лише три правильні. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав і записав три відповіді (цифри) у бланку (таблиці) відповідей.	0, 1, 2 або 3 бали: 1 бал – за кожен правильно вказаний варіант відповіді (цифру) із трьох можливих; 0 балів, якщо не вказано жодного правильного варіанта відповіді (цифри), або один варіант відповіді (цифра) вказано тричі, або відповіді на завдання не надано. Порядок написання цифр значення не має.

ТАБЛИЦЯ

переведення тестових балів, отриманих вступником за виконання завдань вступного іспиту з історії України, у рейтингову оцінку (за шкалою 100 – 200 балів)

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав	61	171
1	не склав	62	172
2	не склав	63	173
3	не склав	64	174
4	не склав	65	175
5	не склав	66	176
6	не склав	67	177
7	не склав	51	160
8	не склав	52	161
9	не склав	53	162
10	не склав	54	164
11	не склав	55	165
12	не склав	56	166
13	не склав	57	167
14	не склав	58	168
15	не склав	59	169
16	не склав	60	170
17	не склав	61	171
18	не склав	62	172
19	не склав	63	173

20	не склав	64	174
21	не склав	65	175
22	не склав	66	176
23	не склав	67	177
24	не склав	68	178
25	100	69	179
26	103	70	180
27	106	71	181
28	109	72	182
29	113	73	183
30	116	74	183.5
31	120	75	184
32	123	76	185
33	126	77	186
34	129	78	187
35	132	79	188
36	135	80	189
37	137	81	190
38	139	82	190.5
39	141	83	191
40	143	84	192
41	145	85	193
42	147	86	194
43	149	87	195
44	150	88	195.5
45	152	89	196
46	153	90	197
47	155	91	198
48	156	92	198.5
49	157	93	199
50	159	94	200
51	160		
52	161		
53	162		
54	164		
55	165		
56	166		
57	167		
58	168		
59	169		
60	170		

V. ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Приклад завдання з вибором однієї правильної відповіді:

Хто підписав документ, уривок з якого наведено:

«Наказ “Сокола-Батька”. Члени всіх філій “Сокола-Батька” як “Січей”, так і “Соколів” мають стати тепер членами “Українських Січових Стрільців”... У стрілецьких справах усі тепер підпадають під наказ “Української Бойової Управи” ...»?

- А** Іван Франко
- Б** Іван Боберський
- В** Євген Петрушевич
- Г** Андрей Шептицький

2. Приклад завдання на встановлення відповідності:

Увідповідніть ім'я історичного діяча з фактами його біографії.

1	А.-Х. Султан	А	один з організаторів першого Курултаю, автор національного гімну кримських татар
2	Н. Челібіджіхан	Б	генерал-майор, активний учасник дисидентського руху, обстоював право кримських татар повернутися на батьківщину
3	П. Григоренко	В	дисидент, перший голова Меджлису кримсько-татарського народу
4.	М.Джемілев	Г	просвітитель, видавець першої в Криму тюркомовної газети «Терджиман»
		Д	льотчик-ас, учасник Другої світової війни, національний герой кримськотатарського народу

А Б В Г Д

1					
2					
3					
4					

3. Приклад завдання на встановлення правильної послідовності:

Установіть хронологічну послідовність подій періоду боротьби за відновлення державної незалежності України (1918-1921 рр.). А Б В Г

А	Перший «Зимовий похід» Армії УНР	1	☐	☐	☐	☐
Б	«Київська катастрофа»	2	☐	☐	☐	☐
В	трагедія під містом Базар	3	☐	☐	☐	☐
Г	«Чортківська офензива»	4	☐	☐	☐	☐

4. Приклад завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді:

Укажіть заходи непу в Українській СРР.

1	поширення різних форм кооперації	☐
2	запровадження продрозверстки	☐
3	мілітаризація праці	☐
4	відновлення кредитно-банківської системи	☐
5	збереження державної монополії зовнішньої торгівлі	☐
6	розпуск колгоспів і радгоспів	☐
7	денаціоналізація важкої промисловості	☐

VI. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Підручники

1. Лях Р.Д., Темірова Н.Р. Історія України: підруч. для 7 кл. К. : Генеза, 2003. 190 с.: іл.
2. Свідерський Ю.Ю., Ладиченко Т.В. Романишин Н.Ю. Історія України: Підручник для 7 кл. К.: Грамота, 2007. 272 с.: іл.
3. Смолій В.А. Історія України: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2007. 224 с.: іл., карти.
4. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч.закл. Х.: АН ГРО плюс, 2008. 256 с.: іл.
5. Власов В.С. Історія України: 8 кл.: підруч. для загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2008. 304 с.: іл., карти.
6. Швидько Г.К. Історія України, XVI-XVIII ст.: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2008. 336 с.: іл., карти.
7. Струкевич О.К. Історія України: Підручн. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Грамота, 2009. 288 с.: іл.
8. Турченко Ф.Г. історія України.: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. 2-ге вид. К.: Генеза, 2011. 352 с.: іл., карти.
9. Реєнт О. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2009. 240 с.: іл., карти.
10. Реєнт О.П., Малій О.В. Історія України: Підручн. для 10 класу загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2010. 240 с.
11. Турченко Ф.Г. Новітня історія України. Частина перша. 1914-1939. Підруч. для 10-го кл. серед. загальноосвіт. навч. закл. Вид. 3-те, виправл. та допов. К.: Генеза, 2003. 352 с.: іл.
12. Турченко Ф.Г., Панченко П.П., Тимченко С.М. Новітня історія України (1939 - початок ХХІ ст.): Підручник для 11-го кл. серед. загальноосв. навч. закл. Вид. 5-те, доопрац. й допов. К.: Генеза, 2006. 384 с.: іл., карти.
13. Свідерський Ю.Ю., Окаринський В.М. Давня і середньовічна історія України. Ч. І. Тернопіль: Астон, 2007. 368 с.
14. Коріненко П.С., Бармак М.В., Терещенко В.Д. Новітня історія України (1939 – 2007 рр.). Ч. IV. Тернопіль: Видавництво Астон, 2007. 400 с.
15. Касьянов Г. В. Україна 1991-2007: нариси новітньої історії К.: Наш час, 2008. 432 с.

Посібники

1. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. Збірник типових тестових завдань: навч. посіб. К.: Український центр підготовки абітурієнтів, 2013. 208 с.
2. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України. 7-9 класи: Наочний довідник. К.; Харків: Веста, 2007. 176 с.
3. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 10-11 класи: Наочний довідник. К.; Харків: Веста, 2007. 152 с.

4. Островський В.В. Готуємося до зовнішнього незалежного оцінювання: збірник тестових завдань з історії України. 2-ге видання, доповнене. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 424 с.: іл.
5. Кульчицький С.В., Мицик Ю.А., Власов В.С. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. К.: Літера ЛТД, 2009. 528 с.
6. Коріненко П.С. Історія українського селянства: навч.-метод. посіб. Тернопіль : [Вид відділ ТНПУ], 2014. 296 с.

Атласи

1. Атлас з історії України: 7 клас / Упорядники: Д. В. Ісаєв, О. І. Гісем, О. О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2003. 16 с.
2. Атлас з історії України XVI-XVIII ст.: 8 клас / Упорядники: Д. В. Ісаєв, О.І. Гісем, О.О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2004. -16 с.
3. Атлас з історії України друга пол. XVIII - початок ХХ ст.: 9 клас / Упорядники: Д.В. Ісаєв, О.І. Гісем, О.О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2005. 20 с.
4. Атлас з історії України 1914-1939 рр.: 10 клас / Упорядники: О.І. Гісем, Д.В. Ісаєв, О.О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2006. 16 с.
5. Атлас з історії України 1939-2005 рр.: 11 клас / Упорядники: О.І. Гісем, Д.В. Ісаєв, О.О. Мартинюк. Київ: Інститут передових технологій, 2006. 16 с.

Інформаційні ресурси

1. Онлайн-тести ЗНО
<http://zno.ua/online-testi-zno.html>.
2. ЗНО НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ
<https://drive.google.com/folderview?id=0B0lYer1pfjlBSF9iY1dVcEk5TjQ&usp=sharing>
3. Історія України. Підручники, посібники, атласи, схеми , таблиці. Для підготовки до ЗНО
<https://drive.google.com/folderview?id=0B0lYer1pfjlBU0duejR2LThzbU0&usp=sharing>